

**ŽIVOTNÉ JUBILEUM VÝZNAMNÉHO
PEDAGOGICKÉHO PSYCHOLÓGA**

**DOC. PHDR. JOZEFA
ŠTEFANOVIČA, CSC.**

Medzi niekoľkými našimi psychológmi, ktorí sa v rámci problematiky vzdelávania zaoberali aj otázkami názornosti a pomôcok, významné miesto zaujíma doc. PhDr. Jozef Štefanovič, CSc., ktorý nedávno slávil 70-ročné životné jubileum.

Ako význačný pedagogický psychológ bol totiž dlhoročným členom redakčných rád pre tvorbu slovenských školských filmov a diafilmov. Navyše bol aj autorom viacerých diafilmov určených na vyučovanie psychológie v gymnáziách, pedagogických fakultách a vysokých školách pripravujúcich budúcich učiteľov. Pre tieto školy zostavil aj súbor diafilmov zo psychológie. Ako psychológ sa zapojil do tvorby školských filmov. Bol odborným poradcom pri tvorbe školského filmu *Ruky*, ktorý získal osobitnú cenu na 1. celoslovenskej prehliadke školských filmov v Trenčianskych Tepliciach. Tento experimentálny školský film ako umelecká filmová etuda s uplatnením vyhranených filmových prostriedkov sa uplatnil pri výchove filmového diváka vo vyučovaní slovenského jazyka a literatúry v základných a stredných školách.

Doc.Štefanovič svojou výskumnou, pedagogickou a organizátorskou činnosťou podstatne prispel k rozvoju pedagogickej psychológie u nás i v zahraničí. Ako červená niť sa ťahne všetkými jeho aktivitami záujem o psychologické podmienky vzťahu medzi učiteľom a žiakmi. Na túto tému uskutočnil niekoľko vedecko-výskumných prác, výsledky ktorých uverejnil vo viacerých štúdiách, učebniciach a knižných publikáciách. Monografia *Psychológia učiteľovho pedagogického taktu* (Bratislava, SPN 1971) vyšla aj v Poľsku a Rumunsku.

Ďalším okruhom problémov, ktorým jubilant venoval pozornosť je **metodika vyučovania psychológie**. Tu, či už sám alebo ako spoluautor, pripravil viaceré učebnice pre gymnáziá, stredné zdravotnícke školy a vojenské školy, a to aj české, maďarské a ukrajinské. Vedecký výskum zamerával doc. Štefanovič vždy na aktuálnu problematiku, ako napr. psychologické aspekty osvojovania pracovných zručností a návykov, osvojovanie slovenského pravopisu a osobnosť a práca triedneho učiteľa.

Mimoriadne bohatá je jeho publikačná činnosť. Nemožno uviesť všetky tituly, pretože ich súpis obsahuje 36 samostatných knižných publikácií, 59 vytvorených v spoluautorstve a 57 štúdií a článkov v domácich a zahraničných časopisoch. Učebnic, učebných textov a skript vytvoril samostatne 9 a v spoluautorstve 17. Pri publikačnej činnosti treba zdôrazniť, že niektoré doc.

Štefanovič spracoval u nás ako prvý a ich obsah bol originálny a jedinečný aj v zahraničí. Posledný titul, ktorý vyšiel v SPN Bratislava v r.1992 bola *Učiteľská psychológia*. Viaceré knižné publikácie a učebnice vyšli v reedícií a v jazykových mutáciách v maďarskom a ukrajinskom jazyku pre potreby národnostných škôl a ich učiteľov. Dokazuje to, že dobre plnili svoje poslanie pri príprave nových učiteľov, ako aj pri zvyšovaní kvalifikácie učiteľov v praxi.

Je známe, že preklady odbornej literatúry z cudzích jazykov by mali robiť naozaj špecialisti v príslušnom odbore. Preto si treba ceniť, že doc. Štefanovič venoval veľa úsilia a času prekladaniu diel známych poľských a ruských psychológov a filozofov, ktoré vyšli u nás vo viacerých vydaniach.

Bohatá a záslužná je pedagogická činnosť doc. Štefanoviča. Po dlhoročnom pôsobení vo Výskumnom ústave pedagogikom v Bratislave sa stal vysokoškolským učiteľom na Filozofickej fakulte UK, pričom prednášal budúcim učiteľom aj na Prírodovedeckej fakulte UK a Národohospodárskej fakulte Vysokej školy ekonomickej. Sústavne pôsobil ako prednášateľ aj na školeniach učiteľov v rámci zvyšovania ich kvalifikácie. Hlavné predmety, ktorým sa venoval ako pedagóg, boli v súlade s jeho celoživotným zameraním: psychológia vyučovania a vzdelávania, teória vyučovania psychológie, psychodiagnostika a meranie vedomostí žiaka. Z týchto disciplín pripravil aj učebné texty a tému psychológia pre učiteľov spracoval u nás prvý. Hoci pedagogickú činnosť veľmi ťažko kvantifikovať, v priebehu rokov vyskúšal vyše 2 500 študentov, doktorandov a aspirantov. Siedmi aspiranti, ktorým bol školiteľom, úspešne obhájili kandidatúru. Medzi úlohy vysokoškolského pedagóga patrí aj posudková a oponentská činnosť. Doc. Štefanovič posúdil 5 habilitačných, 21 kandidátskych, 82 diplomových prác, oponoval 34 výskumných správ — čo predstavuje množstvo vysoko odbornej práce.

Ťažko dnes môžeme pochopiť, že odborníkovi s takou pedagogickou skúsenosťou a rozsiahlou výskumnou a publikačnou činnosťou zodpovední funkcionári minulého režimu nedovolili obhajovať doktorskú prácu (DrSc.). Ako sme sa dozvedeli, v roku 1982 predložil doktorskú dizertačnú prácu a 4 oponenti ju posúdili kladne. Zrejme z politických dôvodov mu prácu nedovolili obhájiť. Divné je, že ani po roku 1989 mu nebola umožnená dodatočná obhajoba doktorskej práce.

Prirodzene, táto diskriminácia nemohla nezanechať na jubilantovi stopy a nevyvolať u neho pocity krivdy. Želáme mu preto predovšetkým, aby jeho práca bola spravodlivo ocenená, hoci dnes by to už bola iba morálna satisfakcia.

K významnému životnému jubileu želáme doc. PhDr. Jozefovi Štefanovičovi, CSc. predovšetkým dobré zdravie, veselú myseľ a s tým spojenú spokojnosť v osobnom i rodinnom živote.

D.Hapala